

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
ВІДДІЛ ДИДАКТИКИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
ФАКУЛЬТЕТ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ РОЗВИТКУ ДИТИНИ
ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ЛАБОРАТОРІЯ ПСИХОДИДАКТИКИ
ІМЕНІ ЯНА АМОСА КОМЕНСЬКОГО
АЗЕРБАЙДЖАНСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ
БРЕСТСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БРДУ ІМЕНІ О. С. ПУШКІНА (БІЛОРУСЬ)
ВИЩА ШКОЛА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ Я. А. КОМЕНСЬКОГО У М. ЛЕШНО (ПОЛЬЩА)
ДЕРЖАВНА ВИЩА ШКОЛА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ІМ. ПРОФ. СТАНІСЛАВА ТАРНАВСЬКОГО У
ТАРНОБЖЕГУ (ПОЛЬЩА)
ДЗО «ГРОДНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ОСВІТИ» (БІЛОРУСЬ)
ЗО «ГРОДНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯНКИ КУПАЛИ» (БІЛОРУСЬ)
КАЗАХСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. АБАЯ (КАЗАХСТАН)
УНІВЕРСИТЕТ САСКАТЧЕВАНА (КАНАДА)

FOLIA COMENIANA

*ВІСНИК ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-
ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ЛАБОРАТОРІЇ ПСИХОДИДАКТИКИ ІМЕНІ
ЯНА АМОСА КОМЕНСЬКОГО*

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали Четвертої Міжнародної науково-практичної конференції

11–12 жовтня 2018 року

Умань – 2018

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР ТА ВІДПОВІДАЛЬНА ЗА ЗБІРНИК:

Осадченко І. І. – д. пед. н., професор, завідувач Польсько-української науково-дослідницької лабораторії психодидактики імені Яна Амоса Коменського Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Васьківська Галина – д. пед. н., ст. науковий співробітник, зав. відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України.

Григор'єва Стелла – д. пед. н., доц. Казанського федерального університету

Демченко Ірина – д. пед. н., проф., декан факультету дошкільної та спеціальної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Івлева Надія – к. пед. н., доц. Казахського національного педагогічного університету імені Абая.

Коберник Галина – к. пед. н., проф., зав. кафедри теорії початкового навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Коберник Олександр – д. пед. н., проф., зав. кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Кочетова Наталія – к. ф.-м. н., декан факультету початкової освіти Самарського державного соціально-педагогічного університету.

Кравченко Оксана – д. пед. н., проф., декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Лякішева Анна – д. пед. н., проф., декан Педагогічного факультету Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Максимук Лариса – к. пед. н., доц. кафедри іноземних мов Брестського державного університету імені О. С. Пушкіна.

Сергейко Світлана – к. пед. н., доц., ректор Гродненського обласного інституту розвитку освіти.

Тарантей Віктор – д. пед. н., проф. ЗО «Гродненський державний університет імені Янки Купали»

Тарантей Лариса – к. пед. н., доц., декан Гродненського обласного інституту розвитку освіти.

Якимчук Борис – к. психол. н., проф. кафедри психології, декан факультету початкової освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Штефан Людмила – д. пед. н., проф., завідувач кафедри історії педагогіки і порівняльної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Григорія Сковороди.

Данилюк Оксана – к. філол. н., доц. кафедри філології та методики початкової освіти Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

ТЕХНІЧНИЙ РЕДАКТОР:

Будегай Вікторія – лаборант Польсько-української науково-дослідницької лабораторії психодидактики імені Я. А. Коменського Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Рекомендовано до друку вченою радою факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 2 від 03.10.2018 р.).

Мова видання: українська, російська, польська, англійська, китайська

М 74 МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ : Матеріали Четвертої Міжнародної науково-практичної конференції, м. Умань, 11–12 жовтня 2018 року / гол. ред. Осадченко І. І. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. – 184 с.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія KB №19704 – 9504P від 21.12.2012 р.

До збірника увійшли матеріали Четвертої Міжнародної науково-практичної конференції «Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи». Основна тематика представлених доповідей відповідає напрямкам роботи конференції: історичні та порівняльні аспекти модернізації освітнього середовища у закладах загальної середньої освіти та закладах вищої освіти; методологія модернізації освітнього середовища; особливості сучасного виховного середовища у закладах загальної середньої освіти та закладах вищої освіти; сучасні підходи до модернізації професійної підготовки та перепідготовки; дидактичне, психодидактичне та методичне забезпечення модернізації освітнього середовища; сучасні педагогічні технології у процесі модернізації освітнього середовища; проблеми управління навчальними закладами у період їх модернізації.

у контексті підготовки майбутніх учителів іноземної мови	113
Петько Людмила. Освітнє середовище університету та іншомовна підготовка студентів	117
Піастро Тетяна; Ткачук Мирослава. Гуманізація управлінської діяльності закладів загальної середньої освіти	121
Прищепя Світлана. Основи управління розвитком професійної компетенції педагогічних працівників у закладах загальної середньої освіти	124
Ребуха Лілія. Засадниче спрямування системи фундаменталізації професійної підготовки майбутніх соціальних працівників у закладах вищої освіти	127
Руссков Станислав, Григорьева Стелла. Соціально-педагогические технологии в условиях модернизации образования	130
Сажієнко Олександр. Компоненти та рівні сформованості фахової компетентності у майбутніх бакалаврів сфери комп'ютерних технологій	135
Самодумська Олена. Дидактичне та методичне забезпечення модернізації змісту неформальної освіти дорослих	139
Самойленко Оксана. Професійна компетентність фахівця в системі освіти дорослих Словацької республіки	142
Сливка Марина; Ткачук Лариса. Управління якістю роботи дошкільного закладу освіти у контексті нових вимог часу	145
Скиба Галина. Розвиток суб'єкт-суб'єктної взаємодії старшокласників у контексті реформування загальної середньої освіти	148
Соколова Светлана; Бичурина Светлана. Художественно-эстетическая среда как объект педагогического исследования	152
Стеценко Надія. Комп'ютерна підтримка процесу управління у закладі загальної середньої освіти	158
Тарабан Юрій. Організаційні засади теологічної освіти у закладах вищої освіти Федеративної республіки Німеччини	160
Тищенко Вікторія. Формування професійної компетентності у майбутніх викладачів закладів вищої освіти	164
Турчинова Ганна. Актуальність іншомовної підготовки майбутніх фахівців природничого профілю	166
Чирва Галина. Діяльнісний підхід у контексті сучасної професійної підготовки у закладах вищої освіти	170

інноваційних технологій навчання (інформатизація та медіатизація бібліотечних ресурсів педагогічних закладів вищої освіти, технічне устаткування спеціальних кабінетів, наявність інтерактивної платформи; моделювання робочого місця викладача в освітньо-науковому медіа-просторі; забезпечення доступу викладачів і студентів до телекомунікаційних мереж тощо).

Проведене дослідження не вичерпує усі аспекти проблеми. Перспективи подальших розвідок передбачається провести у напрямі вивчення впливу різних видів інноваційного освітнього середовища (інформаційного, модульного тощо) на розвиток якостей майбутніх вчителів іноземної мови у контексті їхньої професійної підготовки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гонтаровська Н. Інноваційно-освітнє середовище як фактор розвитку особистості. *Директор школи*. 2008. № 9. С. 3–5.
2. Колесникова Т. О. Інформатизація як умова системних змін в бібліотеках ВНЗ. *Вісник Харківської державної академії культури: зб. наук. пр.* 2009. Вип. 26. С. 165–173.
3. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность: изб. собр. психол. произв.: в 2-х т.. Москва. 2000. Т. 2.
4. Разіна Н. О. Акмеологічний підхід до розвитку професіоналізму сучасного педагога в інноваційному освітньому середовищі середньої школи. *Вісник наукової школи педагогів «АКМЕ»*. 2009. Випуск 3. С. 45–53.

Петько Людмила,
*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов
Національного педагогічного імені М. П. Драгоманова, Україна*

ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ УНІВЕРСИТЕТУ ТА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ

Освітній процес у закладах вищої освіти спрямований на професійну підготовку майбутнього фахівця за обраною спеціальністю, здатного оперувати у своїй подальшій професійній діяльності отриманими знаннями, набутими уміннями та навичками. Своєю чергою, студенти (особливо першокурсники) стикаються із труднощами в умовах кредитно-модульної системи навчання, у першу чергу, через великий обсяг навчального матеріалу, який треба їм опанувати, а також і викладачів у незмінній тривалості вивчення окремої дисципліни (наприклад, іноземної мови), водночас повинні забезпечити високий рівень знань у студентів із дисципліни, тому що випробування з іноземної мови до вступу до магістратури є

обов'язковим, причому організоване через складання зовнішнього незалежного оцінювання. Дане питання нами було висвітлено у низці публікацій раніше [1; 3; 4; 5; 7; 9].

Це вимагає від вищої школи пошуку нових підходів в організації та формуванні освітнього простору в умовах університету, введення в освітнє середовище оновленого змісту, форм, методів і технологій навчання іноземної мови.

Освітнє середовище університету (ОСУ) розглядається нами як сукупність факторів, що формуються у процесі життєдіяльності університету: матеріальна база закладу, організація освітнього процесу, проживання, дозвілля, психологічний клімат (навчальної групи, на факультеті), медична допомога студентам, харчування та ін., а також і як засіб та умова для підготовки майбутнього випускника-професіонала.

Тобто ОСУ – це цілісна якісна характеристика життєдіяльності закладу вищої освіти, яка *визначається* тими конкретними цілями, які виголошені закладом і вирішуються у своїй діяльності, а також *виявляється* у виборі засобів, за допомогою яких ці цілі вирішуються (до засобів належать навчальні програми, підручники, навчальні посібники, організація освітнього процесу, типи взаємодії педагогів зі студентами, якість отриманих знань та їх моніторинг, стиль відносин між студентами, організація позааудиторної діяльності студентів та їхнього позанавчального життя, матеріально-технічна база університету, факультетів, аудиторій, лабораторій і тощо); оцінюється *змістовно* стосовно *особистісного* розвитку студента, *соціального* (здатність до міжкультурної взаємодії, комунікації з іншими, до спілкування, визначення статусу в початковій студентській групі тощо); розвитку студента в *професійному* напрямі, якого ОСУ дозволяє досягти в процесі здобування освіти.

До принципів формування освітнього середовища можна зарахувати 1) функціональну різноманітність елементів середовища, що слугує студентам для засвоєння різних видів діяльності у напрямі: освіта – особистість – діяльність; 2) взаємозалежність всіх елементів освітнього середовища на єдиній методологічній основі; 3) достатність ресурсів університету, що забезпечує особистісний вибір студента, його професійний розвиток, слугує самоідентифікації його особистості.

Зупинимось на одному з найважливіших компонентів освітнього середовища університету, як от комплекс іншомовного навчального обладнання на прикладі факультету природничо-географічної освіти та екології НПУ імені М. П. Драгоманова. Наголосимо, що факультет охоплює такі спеціалізації: «Біологія та англійська мова», «Географія та англійська мова», «Туризм», «Хімія», «Географія», «Біологія і здоров'я людини», «Природничі науки», «Екологія».

Своєю чергою, повне оснащення факультету забезпечують три взаємопов'язаних комплекти: загальнофакультетське оснащення, оснащення лекційних аудиторій; оснащення лабораторій; оснащення аудиторій для практичних занять з іноземної мови. Названі комплекти дозволяють також забезпечити організацію позааудиторної діяльності студентів (навчально-дослідницька і експериментально-дослідницька діяльності, проектна діяльність студентів, комп'ютерний дизайн і моделювання тощо). Наголосимо, що стратегія підготовки фахівця на дослідницькій основі «має подвійну детермінацію: *соціальну* (відповідність компетентних фахівців до соціально-економічних потреб); *особистісну* (мотиваційно-ціннісні смисли, конкурентоспроможність на ринку праці)» [2, с. 7; 6; 10; 11; 12; 13].

Чітко продумано на факультеті оформлення аудиторій, коридорів, рекреаційних зон, а також обладнання: аудиторні дошки, комп'ютери (кожен студент навчальної групи на практичному занятті з ІМ забезпечений комп'ютером), мультимедійні проектори, інтерактивні дошки (маючи сенсорний екран для відображення інформації та взаємодії з нею дозволяють проектувати дані з комп'ютера, за якими можна працювати прямо з дошки, наприклад, робити різноманітні помітки, запускати додатки та управляти комп'ютером. Це дає можливість паралельно використовувати аудиторну та інтерактивну дошку), екрани для проекторів, ергономічні меблі, а також наповнюваність навчальних аудиторій дидактичним і роздатковим навчальним матеріалом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грибанова О. П. Образовательная среда как фактор развития личности. URL: <https://nsportal.ru/nachalnaya-shkola/obshchepedagogicheskietekhnologii/2017/02/27/obrazovatel'naya-sreda-kak-faktor>
2. Іванюк Г. Нова стратегія розвитку освітнього середовища педагогічного вищого навчального закладу. Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи: матер.

І Міжнар. наук.-практ. онлайн Інтернет-конф. (6 квітня 2017, м. Умань). Умань: ФОП Жовтий О. О. 2017. Ч. 1. С. 6–9.

3. Петько Л. В. Актуальність формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету. Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»: збірник наукових праць. Переяслав-Хмельницький, 2014. Вип. 33. С. 128–141.

4. Петько Л. В. Введення ЗНО з іноземної мови для вступників до магістратури українських вишів. Наукові засади підготовки фахівців природничого, інженерно-педагогічного та технологічного напрямків : матеріали ІІ Всеукраїнської наук.-практ. інтернет-конф., м. Бердянськ, 26–31 березня 2018 р. Бердянськ : БДПУ, 2018. С. 48–49.

5. Петько Л. В. Виклики XXI століття для освітнього простору України. Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Серія : Педагогіка : наук. журн. / Чорном. держ. ун-т імені Петра Могили. Миколаїв : Вид-во ЧНУ імені Петра Могили, 2017. Т. 303. Вип. 291. С. 10–14.

6. Петько Л. В. Дослідницька діяльність студентів коледжу як одна з умов неперервної освіти. Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегрованому середовищі: зб. наук. праць. Київ: Університет «Україна». 2010. № 7. С. 122–134.

7. Петько Л. В. Педагогічна сутність у визначенні поняття «освітнє середовище». Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»: збірник наукових праць. Переяслав-Хмельницький, 2014. Вип. 34. С. 109–118.

8. Петько Л. В. Програма вступного випробування з іноземної мови (англійська, німецька, французька) за професійним спрямуванням для вступників до магістратури НПУ ім. М. П. Драгоманова: методичні вказівки для студентів, бакалаврів та викладачів ВНЗ. 2011. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова. 76 с.

9. Петько Л. В. Пропозиції щодо організації і проведення вступного випробування до магістратури з іноземної мови за професійним спрямуванням до закладів вищої освіти України. *Topical issues of education : Collective monograph* Pegasus Publishing, Lisbon, Portugal, 2018. 220 p. P. 4–35.

10. Турчинова Г. В. Модель організації курсу підготовки майбутніх учителів до викладання біології англійською мовою. Професійно орієнтоване навчання іноземних мов у старшій профільній і вищій школі: монографія. Міністерство освіти і науки України, Київ. лінгвіст. ун-т. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. С. 145–172. літ.: 27 н.

11. Турчинова Г. В. Підготовка майбутніх вчителів природничих дисциплін до дослідницької діяльності у процесі навчання іноземної мови за фахом. *Topical issues of education: Collective monograph*. Pegasus Publishing, Lisbon, Portugal, 2018. 260 p. P. 70–84.

12. Турчинова Г. В. Тематика, тексти, мовний та мовленнєвий матеріал у курсі навчання викладання біології англійською мовою. Наукові записки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія: Педагогічні та історичні науки : [зб. наук. статей] / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. Вип. 109. С. 205–210.

URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7509>

13. Французька мова для вступників до магістратури зі спеціальностей: 8.02030101 «Філософія», 8.02010101 «Культурологія (за видами діяльності)», 8.02030102 «Релігієзнавство» [Текст] : навч. посіб. / Л. С. Вінчук [та ін.] ; за ред. В. І. Гончарова, Г. В. Турчинової; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, [Ін-т філос. освіти і науки], Київ. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. Київ : Талком, 2015. 171 с.